

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XI. Decreta ad Disciplinam spectantia, Sessioni quintae destinata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

Decreta ad Disciplinam spectantia, Sessioni quintae destinata.

Praeter Decreta Fidei, de iis etiam, quae Disciplinam emendant statutum est, in Sessione proxima confirmandis. Haec diuisa in duo capita fuere, saepius à nobis narrata, ad Literas diuinas spectantia, alterum de Praelectionibus, alterum de Concionibus. De Praelectionibus haec sancita:

Ne caelestis ille sacrorum Librorum thesaurus, quem Spiritus Sanctus summâ liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, statuit & decreuit, quod in illis Ecclesiis, in quibus praebenda, aut praestimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro Lectoribus sacrae Theologiae deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, eos qui praebendam aut praestimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacrae Scripturae expositionem & interpretationem per seipsos, si idonei fuerint, alioqui per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & alijs locorum Ordinarijs eligendum, etiam per subtractionem fructuum cogant & compellant. De cetero verò praebenda, praestimonium, aut stipendium huiusmodi, non nisi personis idoneis, & quae per seipsos id munus explicare possint, conferantur; & aliter facta prouisio, nulla sit & inualida.

2 *In Ecclesijs autem Metropolitanis vel Cathedralibus, si ciuitas insignis vel populosa, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius Diocesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla praebenda, aut praestimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur; praebenda quomodocumque, praeterquam ex causa resignationis, primò vacatura, cui aliud onus incompatible iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuò constituta & deputata intelligatur. Atque ad hanc rem diploma Pontificium protulere Legati, quo huiusmodi potestas Synodo tribuebatur, prout Patres ex iis quae diximus expetierant.*

3 *Admonuit Paeceus, aliam vacationis exceptionem Decreto apponendam, quam regressus causam vocabant. Etenim mos pluribus tunc erat, Sacerdotia in alios transferre, cum facultate eadem sibi resumendi, seu mors eius in quem collata fuerant, seu alia ibi apposta causa interuenisset. Sed Ceruinus obiecit, Noluisse Legatos eam exceptionem in Decreto apponere, ne huiusmodi regressuum consuetudinem approbarent; utque in emendationis progressu aboleri ea posset, simulque argumentum Patribus praeretur, quàm prono animo Legati ferrentur ad eorum iurisdictionem redintegrandam,*

1546. dam, liberumque ipsius usum, quantum fas esset, ipsis relinquendum. Quae verba praeter gaudio lacrymas Patribus elicuerunt.

Pergebat Decretum. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens praebenda foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse, per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiarum suae Civitatis & Diocesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio [Consensu, ut antea positum erat, in consilium mutato] ita provideat, ut ipsa sacra Scriptura lectio habeatur; ita tamen, ut quaecumque aliae lectiones, vel consuetudines, vel quavis alia ratione instituta, propter id minime praetermittantur.

Ecclesiae vero, quarum annui proventus tenues fuerint, & ubi tam exigua est Cleri & populi multitudo, ut Theologiae lectio in eis commode haberi non possit, saltem magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque Scholares pauperes grammaticam gratis doceat, ut deinceps ad ipsam sacrae Scripturae studia annuente Deo transire possint, adeoque illi magistro grammatices, vel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tandem percipiat, quamdiu in docendo perseveraverit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex Capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persolvatur: vel alia Episcopus ipse aliquam rationem in eam suae Ecclesiae & Diocesi accommodat, ne pia haec, utilis atque fructuosa provisio quovis quaesito colore negligatur.

In Monasteriis quoque Monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio sacrae Scripturae habeatur. Quam in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hac ut Sedis Apostolicae Delegati, eos ad id opportunis remediis compellant.

Hanc rationem tribuendi Episcopis perpetuam quamdam iurisdictionem, non homini, sed Infularum dignitati adnexam, tamquam a Pontifice delegatis, exemplo quorundam antiquorum Canonum, amplexi sunt per eam opportunitatem: propterea quod ex una parte volebat Pontifex iurisdictionem Episcopis impetari, quam plerumque uti possent in homines ab illorum foro per Pontificiam privilegia subducos; ex altera vero res odij plena, nec extra incommo- dum evasisset, huiusmodi privilegia vel ex toto vel ex parte abrogare. Proinde id in iurisdictionem, quo iurisdictionem; perinde atque ordinaria foret, Episcopi obtinerent; simul etiam in iis, qui per privilegia exprimebantur, titulus ac veritas exemptionis intacta perseveraret; concessa cunctis Episcopis facultate, de qua dictum est, generali ac perpetua, in certis quibusdam causis iurisdictionis exercendae, tamquam speciatim a Sede Apostolica delegatis. Id autem efficit in primis, ut in huiusmodi causis ad Metro-

Metropolitanum prouocari non possit, sed solum ad delegantem, qui Romanus Pontifex est: & pariter ut ea potestas sit communis Vicario, sui muneris iure, & absque peculiari Episcopi, ut aiunt, sublegatione. Quin in quibusdam potestas ita delegatur Episcopis à Concilio, ut ipsi vetentur alium sui loco delegationi subrogare; quemadmodum ubi statuit, Episcopo licere per seipsum hunc certum iurisdictionis actum exercere, vel soli Episcopo licere id agere. Præterea seruat titulum ex priuilegio obtentum: quæ vel sola titulorum retentio potest aliquando prudenter conducere subditorum quieti, qui non minus vocibus quam rebus quandoque commouentur. Ac denique in mentem reuocat Episcopis, se in exercenda iurisdictione à suo Capite pendere. Reliquæ leges sic habebant.

⁶ In Conuentibus aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacra Scriptura lectio similiter habeatur; quæ lectio à Capitulis Generalibus vel Prouincialibus assignetur dignioribus Magistris.

In Gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maximè necessaria lectio hætenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate & charitate ad Catholica Fidei defensionem & incrementum, sanæque doctrine conseruationem & propagationem instituantur; & ubi instituta foret, & negligenter, restituatur.

Ne sub specie pietatis impietas disseminetur, statuit, neminem ad huiusmodi lectionis officium, tam publicè quàm priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus & scientia examinatus & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur. Docentes ipsam sacram Scripturam, dum publicè in Scholis docuerint, & Scholares qui in ipsis Scholis student, priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, prabendarum, & beneficiorum suorum in absentia, à iure communi concessis, plenè gaudeant & fruuantur.

Alterum Legum caput has alias continebat: Quia Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Euangelij, quàm lectio; & hoc est præcipuum Episcoporum munus, statuit & decreuit, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per seipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contrigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij, viros idoneos assumere teneantur, ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtè subiaceat ultioni.

Archipresbyteri, Plebani, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & Festis solennibus,

1546.

lenibus, plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis; docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoq; eis cum breuitate & facilitate sermonis, vitia quæ eos declinare, & virtutes quas sectari oporteat, vt penam æternam euadere, & celestis gloriæ consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderit, etiam si Ecclesia quouis modo exempta diceretur, aut alicui Monasterio, etiam extra Diocesim existenti, forsan annexa, vel unita, modo reipsa in Diocesi sita, prouida Pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti, triu mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur; ita vt etiam, si ei sit expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse respiciens officium suum impleat. Si quæ verò Parochiales Ecclesia reperiuntur subiectæ Monasteriis in nulla Diocesi existentibus; si Abbates, & Regulares Prælati, in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum Prouinciis Dioceses sitæ sunt, tanquam quoad hoc Sedis Apostolicæ delegatis compellantur: neque huius Decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus, impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summariè, & solâ facti veritate inspectâ procedat, cognitum & decisum fuerit.

Regulares cuiuscumque Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, predicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere neantur, antequam predicare incipiant.

In Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo predicare possint: ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant. Si Prædicator errores aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in Monasterio sui vel alterius Ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem interdicit. Quòd si hæreses prædicauerit, contra eum secundum iuris dispositionem aut loci consuetudinem procedat, etiam si Prædicator ipse generali vel speciali privilegio exemptionis se esse prætenderet: quo casu Episcopus auctoritate Apostolicâ, & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis Prædicator vel ex falsis informationibus, vel aliis calumniose vexetur, iustitiam de eis conquirendi occasionem habeat.

Ne aliquem vel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen & obedientiam Religionum suarum viuunt; vel Presbyterorum secularium,

larum, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrinâ probati, etiam quorumlibet privilegiorum prætextu, in sua Ciuitate vel Diœcesi predicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; à qua privilegia huiusmodi, nisi tacitâ veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verisimile non est.

Questores Eleemosynarij, qui etiam Quæstuarij vulgò dicuntur, cuiuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se nec per alium predicare præsumant, & contra facientes ab Episcopis & Ordinariis locorum, priuilegijs quibuscumque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Huius Decreti initium erat: *Questores prauum hominum genus.* Sed ea appendix deleta; cum indecorum visum sit, vniuersam eorum hominum conditionem inculcare, qui artem de se non improbam profitentur; & quæcumque hominum communitas nescio quid venerationis præ se ferat, cuius gratiâ nulli prudentium aspernabilis.

C A P V T XII.

*Alia ante Sessionem quintam acta de Vulgata editione,
& Concilij libertate.*

HÆc erant parata Sessioni Decreta. Interea Pontifex iusserat à delectis viris Romæ rationes expendi, quibus Legati Decretum de Vulgata editione sustinebant: & quamquam validæ viderentur, excitatasque prius obtrectationes comprimerent; tamen in re tanti ponderis aliquid dubitationis adhuc Romæ subdidit. ^a Quare Farnesius prius scripsit, in præterito congressu aliquantulum homines delectos habuisse, adeoque in sequentem deliberationem negotium fuisse reiectum. Hac dein habitâ, significauit ^b idem Legatis, duos adhuc superesse scrupulos: Alterum, quòd in Decreto appositum fuisset anathema: Alterum, quòd errata quædam difficulter possent verti indiligentiæ scribarum aut typographorum, seu temporum vitio. Quæ cum ita essent, probari quidem, vt sacra Biblia ex ipsorum Decreto de nouo quam emendatissima typis ederentur, ad quod Pontifex omnem de se opem pollicebatur; sed totum id minimè satis fore censeret. Etenim vel sola menda expurganda erant, quæ scriptionis vitio & iniuriâ temporis irrepserant; & quâ ratione possent fideles adigi ad huiusmodi translationem excipiendam iis in locis, vbi ea originariam locutionem, Græcam & Hebraicam, minùs propriè in Latinam transfert? Vel eradenda quoque erant secundi generis menda; & res in immensum

^a Literæ
Farnesij ad
Legatos,
13. Maij.
^b Literæ
Farnesij ad
Legatos,
25. Maij
1546.

SSS 2 nodo-